

1239

OBRES LIRIQUES

DE

J. PUIG I BOSCH

BLANCA!! BLANCA!!

(ESCENA BLANCA)

Op. III

DIRECCIÓ GENERAL DE «OBRA PEDAGÓGICA»
EDITORIAL MONTSERRAT-CARRER D'EN FERRÁN 45-BARCELONA

1924

20

OBRES DE J. PUIG I BOSCH

PUBLICADES

NOSTRES CANÇONS AMB MÚSICA DEL DR. J. M. SERRA
... EL MEU POBLE (POEMA)

ALBA DE PASQUA (ESCENA BLANCA)

NADAL ID.

¡BLANCA! ¡BLANCA!!! ID.

MINUET ID.

LA FESTA DE L'ESTALVI ID.

EREM COM BELLES ROSES D'ORSAY ID.

CAMPEROLA ID.

PROPERES

ELS TEUS ULLS SON BLAUS ID.

L'HERMOSA MOABITA ID.

ROSERS DE THE ID.

OBRES LIRIQUES

DE

J. PUIG I BOSCH

Blanca! Blanca!!

(ESCENA BLANCA)

Op. III

TEATRE CULT E I ELEGANT PER A
DONCELLES DE CENTRES
D'ALTA FORMACIÓ

DIRECCIÓ GENERAL DE «OBRA PEDAGÓGICA»
EDITORIAL MONTSERRAT-CARRER D'EN FERRÁN 45-BARCELONA

1924

HO ESTIMEM PROPIETAT
NOSTRA. LA LLEI DEFENSA
NOSTRES DRETS PROHIBINT
TOTA REPRODUCCIÓ.

*A LES GRANS DAMES ELVIRA I
ANNA JOVER AMB GRATITUT I
REVERENCIA.*

L'INTERÈS DE LA PARAULA

El misteri que en sí tanca la paraula, no més pot revelar-lo qui viu dins el costum d'oïr i d'escoltar. La paraula propia son pocs els que l'escolten i tots, deüríem escoltar-nos a nosaltres mateixos per a tenir compte de la molta innoblesa de molts dels nostres mots.

La paraula es la sonoritat de una idea revelada; sense una paraula les idees no foren res. La idea revelada per una altra forma queda sols la bellesa una, ço es, la bellesa en sols aquell sentit que pren vida o per la sensació que produeix al ser esteta qui la contempla, aquella bellesa queda com en una mena de enrariment que ha de resoldre'l un altre ser. Quan la idea es revelada per la paraula, quan surt dels llabis, es la idea viva en el mon de les relativitats; es viva per la emoció, surt dels llabis, pero ve del cor. Totes les paraules ge-

nuinament paraules, porten tota la manifestació personal de un ser qui per elles es revela i al ser de sí, li es connatural el revelar-se, perquè en ço es fonamenta el principi de societat que es la nota individuant del ser humá. En la paraula emoció, s'hi veu tot el cromatisme de un ser; el sembla que parla es sinónim de dir: te ánima. El Moisés de Miquel Angel volien fer-lo parlar perquè el creien vivent, i el San Brú dels Cartoixants de Miraflores, obra bellíssima, va fer, de ell, el mellor elogi qui va dir: «No parla perquè es cartoix.» El tenir ánima i parlar, es correlatiu, com el tenir cor i estimar; la paraula es el bes del cor, així com el bes es la paraula dels llabis.

La paraula bella, la conreua Escena Blanca, perxó, a cada paraula cal acompanyar-hi un gest perquè el gest es el complement directe de tota paraula i per esser bella, cal que sia total; sols son belles les coses quan son termenades. Un terme ve a suposar un assoliment de perfecció. El gest complementari del mot; fa expresiva la paraula; revela la seva fesomia com amb una mena de perfum per la participació de tot el ser.

En el mon tot parla i tot parla be que es lo mes dificil; sols qui per propietat deuría parlar mes cóncscientment, es qui fa del parlar llei de rutina.

La nit parla: El soroll de la seva quietut

porta la remor del pas de les brises i dels oratges i del correr la clara lluna, l'astre mut i del qui se contenen tantes coses i en el que s'hi inspiren tants de cors; sentim el pas de l'alè que fecunditza el desert per a fer florir els ai-guamolls en una única flor, en una blancor genuïna i sagrada: la casta poncella que Isis i Osiris bessen amb amor i en la que troven el seu cel: la flor del lotus està encisada per una paraula, no més.

La verneda muda te una paraula quan passa el vent per entre el flautat de les seves branques i els brassos dels arbres; per entre els brins que floreixen i es gronxen com els bressols quan canten les mares.

La mar braolosa te una paraula quan el pescador vara les barques en hores de dalit i en venturosa calanca.

Nosaltres, hem cercat per a Escena Blanca el moment, la oportunitat, la situació, que pogués ser revelada per la paraula i el gest conjuntament. S'ha de pronunciar bé, per xo, cal vocabulitzar i sens precipitació expressar els conceptes amb l'ànima als llabis i fer que la musicalitat de la veu fasa més cadenciosa la paraula.

El gest ha de ser ingenu, espontani, lliure, ni viciós ni esforsat.

Tot conseguit, es quan s'efectua un choral

en cada esperit en el sentir la emoció que flota en la escena.

La paraula per el recita i el gest per la coordinació obtenen un éxit clamorós que deixa un record imborrable. Això encare no fora prou. El gest i la paraula bella fets consuetut obren una valla que separa en perpetuitat de les paraules que desdiuen i del gest que posterga a tot aquell qui te cor en l'esperit i llabis en l'ànima.

LA GENT

La efusió de una maternitat l'expressa subtilment, beatament, quietament la dona integral en durant els tres quadres. Feliciano, la mare de dos ángels no vol morir-se amb el que perd per no abandonar l'altre.

María i Margarida, les incondicionals amistats que no la deixan mai sola l'aconorten amb el tresor de la companyia i ferma fidelitat

Virginia, la nena mes bella fa viure el moment.

Blanca que s'está morint en la nit dels albats.

Neus, la cambrera de la vida.

Donzelles, poble.

EN L' ESCENA

TEORÍA

Saló íntim. Ornementació luxosa i esplèndida. En el fons i a través de un cristall es veu el defora.

Es la hora de les visites més íntimes en el tombant de la tarde morta de un hivern fret.

QUADRE I

EL CONORT DE LES AMIGUES

BLANCA!! BLANCA!!!

FELICIANA

...Les alegríes, ja ho sabeu, a casa de des una part ençá son ben poques. Jo mai havia suspirat tant com are que suspiro per res. Valga'ns el bon Deu. *Plora disimuladament per no contorbar-les.* Les penes no'm tornen l'alegría sino que em porten nous turments...

MARGARIDA

No, no dona, no't rendeixis are devant la gloria. Cert que pases un sufrir que solsament tú pots mesurar, pero, síes franca, et reca el pasar-lo? Tú no fas esment de unes aspiracións que un altre día tu abrigaves i jo't contradeia.

: *B l a n c a ! . B l a n c a ! ! !* :

FELICIANA

Ai, Margarida es que ignorava que el ser mare volgués dir sufrir tant...

MARÍA

Pero, et dol?

FELICIANA

No, no'm dol, pero m'espanta... Mira que el cor meu...

MARÍA

Es imméns, es fort.

FELICIANA

Pero, María, es de carn i es d'ànima i es de entranyes i es de cervell, per xo jo sento i ens consterna i contorba la por de un desesper. Ai, no! Deu meu. Fasses la vostra voluntat que sempre es santa.

MARGARIDA

No ploris Feliciana.

: J . P u i g i B o s c h :

FELICIANA

Ploro quan sou aquí perque us parlo amb sinceritat del meu dolor que no puc dissimular. No vull rebre a ningú perque no puc atendre; he donat ordres que quan me demanin responguin: que no puc per mor de Blanca.

MARGARIDA

Pero, dona, fas el ridicul.

FELICIANA

Ja ho sé; no potser de altra manera. No es per disgustar, els fills em lliguen i jo sols visc per a ells. Ja ho veieu, sola, sola comestic. En Joaquim es fora, arribará are, avui si tot va be. Aqueixa incertitud no'm deixa i l'ansia per una banda i la nena per altra jo no se el que'm passa.

MARGARIDA

En tens noticies?

FELICIANA

Si. No vulguis saber les engunies que

: Blanca!! Blanca!!! :

passa; per els fills ha de sacrificar-se i ell es mata aixís m'ho escríu. *Obre un secreter i treu la darrera carta que les hi dona a llegir.*

«Esposa estimadíssima: Per poc que pugui, arribaré. Tú que ets mare, aguanta, aguanta unes hores no mes. Me falta una entrevista i la causa queda solucionada a favor del meu interesat. La veig guanyada i el nostre honor i prestigi será gran. Per els fills, no més que per els fills hem de sacrificar-nos. No temis. Fins a la nit.»

*Teu,
Joaquim.*

FELICIANA

Ja veus, com puc dir-li, ni com puc comunicar-li el qué passa? pensarà sempre que es més del que es i ho perderem tot: ell abandonarà l'assunte i al ser aquí ni tant sols podrà veure morir la nostra filla. Li he posat un telegrama. No mes li dic: «Vina. Estic sola.» I aixís ja van vuit dies de telegrams per a declarar-li les ordes del metge i l'estat de la nena. Un fill que es un tresor, per el que representa el tur-

: J . F u i g i B o s c h :

ment que per ells una passa, mes se l'estima quan per ells més, una, sufreix. *Piora.*

MARÍA

No ploris que jo t'envejo aqueixa fortuna del poguer plorar.

FELICIANA

Deixant desobte veure la cara.

Ai María, no sabs el que es plorar quan la dolor es en nosaltres. Recordes iú are les hores inolvidables de l'internat. No m'en parlis, es a dir sí, parlem-ne per a assaborir aquell temps, aquelles intimidacions, aquells moments de confidències delicades d'alló de lo que ens confesavem i que are es realitat, en aquell allavors no se el que ens llevava el sentit per la seva ubriaguesa. Voliem sufrir i anelavem per la dolor.

MARGARIDA

I qué? Àre el tens, que díus, vols baratar amb el meu lloc? Voldries donar-me els teus fills?

: *B l a n c a ! ! B l a n c a ! ! !* :

FELICIANA

No, no puc donat-te'ls. Son la meva vida.

MARÍA

Voldries quedar sola com jo?

FELICIANA

Tampoc podria.

MARGARIDA

Si no sufrisis no sabries, me dius, el que es l'amor, Feliciana, ditxosa tú que sabs sostenir aqueixa hora on se immortalitzen les mares. Tu sofreixes per una amor maternal i santa.

MARÍA

Quan tu plores algú recull les teves llágrimes, quan jo ploro...

FELICIANA

Te les recull el Bon Deu.

MARÍA

Aqueix mateix Deu es el que et posa una

: J . P u i g i B o s c h :

corona preciosa que tú no veus perquè la portes; nosaltres, les que no la tenim, la admirem i amb nosaltres tothom. Aqueix Deu qui te la dona, te la aguanta per a que no'n sentis el pes i solsament ne recobris les aventatges. A les llàgrimes, tú no hi renunciïs, me dius. Fer créixer un fill, conforme, es un treball ardu, es un gran esforç que t'immortalitza, jo passaré per el món sense deixar una senyal del meu pas.

MARGARIDA

Tampoc.

MARÍA

Es que hi han mares amb fills que son com si no fosin mares i sense ser mares, altres dones, han passat amb una nissaga copiosa de fills: fills del seu esforç, del seu afany; els han donat la ma, no veus l'estiol de senyores qui formen Patronats i altres Centres de treball..?

FELICIANA

...Pero el meu dolor passarà desapercbut per que l'alaben.

: Blanca!! Blanca!!! :

MARÍA

Es en compensació...

*Truquen. La doncella al cap de uns moments passa
i avisa*

Senyora. El metge.

FELICIANA

L'esperava. Ja vinc, perdoneu. Voleu
entrar?

TOTES DUES

No.

MARÍA

Ans de marxar entrarem a veure-la. Ves,
ves. T'es esperem.

MARGARIDA

Te un cor noble i generós. Es una in-
fant encare.

MARÍA

I tant sincera com sempre. Es fa esti-
mar i prop de ella s'hi apren la infalible
tasca de sostenir una casa.

: J . P u i g i B o s c h :

MARGARIDA

Nosaltres no la coneixíem. La vida de ella es vida amagada. Es una llantia sagrada que crema sempre igual vetllant i aconortant, per xo, crec que tot-hom l'estima. Es jove i no's mou. Víu del daler de tenir contents els fills i en Joaquim. Nosaltres sabem amb quina equanimitat ens parla malgrat els contratemps que está sufrint. No ho sembla. La vida te unes rareses especials; te unes estocades cruedels; i unes hipocresíes enigmátiques.

MARÍA

Indesxifrables.

MARGARIDA

Just, aqueixa es la paraula. Are deu arri-
var la nena.

La remor de les portes i el venir algú se va definint en la nena que entra embolicada. Ella queda sorpresa al no veurer la seva mare allá, pero, guardant molt be les formes dissimula i atent a les senyores que coneix.

: *B l a n c a ! ! B l a n c a ! ! !* :

MARGARIDA

Ola Virginia. Qué tal?

VIRGINIA

Gracies a Deu, be. Are vinc del col·legi.

MARÍA

Vina que et llevaré tot aquest abrigall.

MARGARIDA

Les monges t'estimen molt,

VIRGINIA

Es que son monges i no mes pensen en nosaltres. Jo crec que quan som fora nosaltres, elles estant soles, ploren. Ja veuen com m'abriguen are que no fa tant de fret com elles i la mamá diuen, pero, ja veurán.. I, on es la mamá?

MARGARIDA

Es a dintre.

VIRGINIA

Ja m'ho pensava. Es a veure a Blanca.

: J . P u i g i B o s c h :

A mi no m'hi deixa entrar per que te por de que me encomani el mal. Pobre Blanca, tants dies que no la veig... Jo no vull tornar mes a escola sens ella. Les Hermanes i les nenes m'en pregunten i jo no puc dir res perque no la puc veure... Jo no vull tornar a escola sens ella. La gent del carrer i els horteláns del col·legi me criden: «Virginia, i Blanca on es? que s'ha fet?» I jo no puc dir mes que es al llit... Jo no vull tornar a escola sens ella...

Al moment surt Feliciana que la reb abraçant-la.

FELICIANA

Besant la nena.

Que has berenat?

VIRGINIA

Sí, mamá, Sor Clara mai ens deixa sortir si no berenem aváns.

FELICIANA

Margarida, per qué no feu encendre les llums? Les doncelles están avui pertor-

: *B l a n c a ! !* *B l a n c a ! ! !* :

bades. *Ella les encén i tot queda discretament clar en una llum tenue, pero molt agradable.*

MARGARIDA

No't molestis. Ho hauríem també fet. No ho creia necessari encare. Qué tal?

FELICIANA

Ai, malament, molt malament. Tinc por que sens mori. El metge tornarà d'aquí dues hores. Aïe ordenaré que comuniquin a en Joaquim que la nena sens mor, que fassa el que vulga. *En el seu dolor resplandeixen disimuladament les llágrimes.*

MARGARIDA

I si es fora i ve cap aquí?

FELICIANA

No hi fa res. Es per si fos allá encare.

VIRGINIA

Mamá, qué tens? de qué plores?

FELICIANA

No, nena, la mamá no plora. No tinc res.

: J . P u i g i B o s c h :

VIRGINIA

Mamá per qué no'm vols deixar veurer a Blanca? Es que si no la veig no puc tornar a escola perque les hermanes i les nenes i tothom me crida preguntant-me per la Blanca i jo no se lo que dir. *Tot queda un moment parat.* Avui es la nit de Reis mamá, jo'm pensava trobar el fanal preparat... I el papá, mamá, quan arribará?... Ala, mamá per qué no'm contestes i t'amagues aixis la cara? *Feliciana s'ha assegut i la nena no la deixa de acariciar.* Digam'ho.

MARIA

Pero quina nena mes admirable.

MARGARIDA

Vina nena que t'ho prepararem nosaltres. *la nena se'n va amb ella. En aquell moment s'adonen que comencen a surfir fanals.*

VIRGINIA

Tota alegre

Veus, veus, mamá com els fanals ja pasen. *Tota adalerada.* I el meu? on es, mamá,

: Blanca!! Blanca!!! :

el meu? Jo'm pensava que ja el tindria preparat... Com puc anar a rebre els Reis si no tinc fanal? Mamá, com ho he de fer?

FELICIANA

Nena, no ploris; la mamá no't descuida mai. El fanal es a dintre; demana'l a la Neus. Demana el teu i el de Blanca.

VIRGINIA

Ai, mamá, sí me la deixes veurer, li preguntaré qué es lo que vol per a quan escribim la carta ho poguem demanar als Reis. Ja que ella no's pot moure, deixa'm-hi entrar, mamá, que li demanaré qué es el que vol.

Feliciana ha fet sonar un timbre reclamant una doncella

Neus presentant-se

Senyora.

FELICIANA

Prengui la nena i entretengui-la Ense-
nya-li els fanals.

*Neus acariciant la nena se l'emporta molt facilment per
a haver-se-la fet seva amb el seu bon tracte.*

: J. P u i g i B o s c h :

FELICIANA

Ja ho veieu... Qué...? Còm ho tinc de fer..?

MARIA

Deixa-la venir a casa.

FELICIANA

Ai, are si; que al menys no vegi la mort de Blanca. *Plora.* Pero... no... no. *Com parlant amb ella mateixa* No... quin record mes trist ja tindria de la vida seva en el seu començar. Veure un mort, aqueix àngel meu, veure un mort. Ai, Deu meu, no, no. Jo us ho demano, guardeu el meu fill.

Plora inconsolable mentres afora es veuen passar els fanals preciosos dels infants que van a rebre els Reis.

FELICIANA

Deu meu i quina nit se m'espera.

MARGARIDA

No temis, per alguna cosa som nosaltres amb tú i aquí. Tot ho arreglarem; per res, mai, hem de deixar-te.

: Blanca!! Blanca!! :

FELICIANA

Are si que em veig perduda. He de amargar el meu dolor per a que no li minvi la alegria. Que senti ella la nit preciosa de Reis; la nit hermosa, la nit en que tant grans ja erem i encare surtiem per a anar a rebre els Reis. Oh, i com han passat aquells temps. I qui ens ho podia predir? que tampoc l'hauríem cregut... Com han cambiat les coses. En la primavera de la nostra vida tot era com una nit de Reis pero, en una nit clara que bo era ser criatures. Els Reis han tornat i ens han deixat espines.

MARIA

No es veritat.

MARGARIDA

Calla, Feliciana, que no tens raó. Et mires les coses amb un pesimisme que espanta. La nit de Reis a que fas tu referencia es aquella célebre per les emocions en la qual tu vares coneixer per primera vegada a en Joaquim.

FELICIANA

Pobre Joaquim, com deu estar are.

: J . P u i g i B o s c h :

MARIA

No't preocupis. Está be. O ve o espera la manera de venir quan ans li sia possible. Per qué has de enguniar-te are? Tant mateix, les coses no cambiarán porque tu et posis violentament nirviosa.

MARGARIDA

Recordes la Adelaida?

FELICIANA

Oh sí, sí, pobre Adelaida. Veus, també quina manera de fer-la sufrir aquell infeliç.

LINA DONCELLA

Senyoreta. La nena la cerca; amb la mirada la demana i la vol vora d'ella.

FELICIANA

*Tot just sent la primera paraula que vola per el neguit.
Eesperava una mala nova.*

Filla meva..! Veníu... Entreu.

Pasen dintre; amb un compte gran eviten tota mena de soeoll i de renou. A través dels vidres es veu com va augmentant la preciosa policromia dels fanals, estels de la nit hermosa dels Reis. Se ouen els corns opacs i els crits de les criatures ovacionant els Reis que cada any tornen.

QUADRE II

LA CARTA

En el mateix lloc del primer quadre hi han la mare, les amigues i el poble. La gent de la vil·la que coneixen l'engunia de aquella mare ideal, han anat a cercar-li la nena per a que anés amb elles a rebre els Reis. Totes son de la seva edat i es saben totes les trames de les seves vides. Floreixen totes com les magnolies i com tenen un cor franc, totes també ploren amb Feliciana. També hi han els fills de aqueixes ínclites dametes, tots porten uns preciosos fanals que tintinegen de inquietut esperant la hora de la partida. Les seves mares els aquieten perque Blanca está malalta. Al carrer es veu un concurs plenari de infants abellint la nit beatífica. Alguns esperen en la porta i ens els vidres despedint-se, esperant la hora de les arriades clandestines. Es nesesari, diuen les mares, dormir, sino, els Reis passen de llarg perque endevinen que els infans desconfien de ells.

La nena arriba tota contenta i satisfeta está embolicada per mor del fret.

VIRGINIA

Alegre i viva

Mamá, mamá, veus? ja som aquí. No m'he constipat ni he tingut gens de fret.

: *B l a n c a ! ! B l a n c a ! ! !* :

FELICIANA

*Trista bessant la nena i en actitud de agrair a les seves
amigues el favor de la amistat.*

Be filleta, be, are, cap al llit.

*Es forma un renou per l'entusiasme entre les mares i les
criatures. Tot, pero, en una respectuosa quietut perquè
saben que Blanca es al llit molt malalta.*

Cada mare, pregunta per la nena a Feliciana qui respón

FELICIANA

Malament, molt malament.

Totes manifesten el seu dolor.

I

Ai, Deu meu,..

II

Aqueixa es despedeix perquè es tart

Bona nit i bon remei. Estem devora.
Disposi.

III

Feliciana, ja pot disposar de tot el que
sía. No la deixarem.

: J . P u i g i B o s c h :

Cada una amb el seu gest propi van declarant-se i partint fins quedar-se altra vegada sola amb les seves amigues més íntimes.

VIRGINIA

Al veure que totes van marxant

Mamá, jo hi torno...

MARGARIDA I MARÍA

No, nena, no. No, de cap manera. Fa fret i els Reis et trobaríen desperta i no't deixarien res i ves el que diríen les altres nenes al sapiguer-ho.

VIRGINIA

Mamá, no mes acompanyar-les fins la seva casa.

Ella sent l'afany de correr carrer enllà i fer clara aquella nit amb la tenuíssima flama de un fanal venecià.

LES DONES

No, nena, no, are. Are fes la carta i prepara be tot el que s'ia necessari per a els Reis que sembla passarán aviat i ans, miren si les nenes dormen.

: Blanca!! Blanca!!! :

VIRGINIA

I si están despertes?

II

Ah, llavors no les hi deixen res, perquè es creuen que no han volgut creure als papàs. Cuita, fes la carta i ves a dormir prest.

Feliciana está morta perquè veu el malestar de la nena i el no arribar del seu espós que espera adalerada. Seu en una maternal acompanyada de la gent que van despedint-se gradualment.

La nena ha anat a despedir les derrereres i torna.

Mamá, ja ho veus. Fem la carta... Ala mamá, no se el que tens. *La acaricia i la besa.* Mamá, escriu tú. Cuita, mamá, que tinc son i vull anar al llit.

FELICIANA

Be, nena, be. Ves demana a la Neus que porti tot lo necessari que escriurem.

La nena surt depressa

FELICIANA

Ja veieu la alegría d'aqueixa criatura.

: J . P u i g i B o s c h :

Ni es recorda de la seva germana... Deu meu, el que es tenir pocs anys; ni la mort els dona pena.

MARGARIDA

No ho diguis. Ní la nomenis la mort.

FELICIANA

Pero Margarida, l'heu vista i es mor i jo'm moro de pena. Qué tinc de fer? Estic sola. Aqueixa criatura no vol quedar-se sola ni amb ningú que no sia jo. Tinc de amagar-li les llágrimes. I com voleu que no plori quan no puc sentir mes dolor?

La nena arriba

Mamá, té. Té el full que era mes her-mós. Sents quina flaire? Era lligat amb una cinta que mai la havíes mostrada.

FELICIANA

Deu meu. Mireu, encare es un full del que tenia quan era soltera.

MARIA

Amb aqueix també escrivíes als Reis?

: Blanca!! Blanca!! :

*La doncella li prepara una petita taula per a escriure
sens que ella es mogui per res.*

FELICIANA

Nena, qué es el que demanarém?

VIRGINIA

Mamá, diga'ls hi que portin un bebé,
pero, mes hermós que el que tinc. El que
are tinc, no m'agrada. En vull un de quiet
i hermós com la Blanca.

FELICIANA

Extranyada

Nena, que díus.

VIRGINIA

Sí, mamá, un que ni mogui els ulls ni
digui res. El vull quiet perque li portaré al
llit i ella estará tota contenta. Quan Blanca
estará bona li ferém vestits i el passejarem.
Ja m'agradaria que els Reis m'endevinesin
el gust perque, oh que contenta estaria Blan-
ca quan sabria el que els Reis li regalen.

: J . P u i g i B o s c h :

MARÍA

I qué mes vols?

VIRGINIA

Ai, no sé. Mamá, posa-hi el que vulgues que ja sabs que a mi tot m'agrada. Jo no sé el que demanar.

DONCELLA

Senyora, el sopar está preparat.

FELICIANA

A les amigues

Sopem?

VIRGINIA

Mamá, no. Acaba la carta; pero deixa'm veure a Blanca que no se el que ells deu voler. Ja fa mes de vint dies que no la he vista.

MARGARIDA

Nena, no; are es tard, i Blanca dorm.

FELICIANA

Neus. Prepari per a sopar aquí mateix. Estem mellor. No us agrada mes?

: *B l a n c a ! !* *B l a n c a ! ! !* :

La doncella compleix les ordres amb una puntualitat i amb lleugeresa escaient al seu càrrec. Prepara el lloc i la taula sens molestar i amb un ritus de preclara politesa i afinament. Unes rares nadales, uns lliris de neu devallen per a alegrar la taula.

VIRGINIA

Ja dius als Reis, mamá, que t'estimo i que soc bona? no fos cas are que t'en descuidesis.

FELICIANA

Sí, nena, sí. Els Reis també ja ho saben tot.

VIRGINIA

Cuita, mamá, que ja no es veu gent i els Reis que no em trobin desperta. Avui no tinc gens de son.

Se sent trucar la porta i Feliciana espera. Entra la cambra

Senyoreta, una dona porta palla.

VIRGINIA

Sí, mamá, es per als cavalls; vaig a buscar-li.

: J. P u i g i B o s c h :

La nena hi va i se sent com li dona les gracies i ve portant una garba.

FELICIANA

Ves, nena amb la Neus que et donarà un cistell per a posar-la.

Tornen a trucar mentres la nena es fora i la doncella porta un telegrama.

Senyoreta, un telegrama.

Feliciana firma rebut, l'obre i el llegeix alt entre elles

«Arrivaré demà amb molts de juguets.
Hem guanyat. Besades. Joaquím.»

FELICIANA

Guanyat diu, pero, i si no trova viva la nena?

MARGARIDA

No diguis barbaritats. El metge declara perill, pero, no la mort.

FELICIANA

Quin un malestar... Tinc un presentiment... Veig una mort que se m'abalança que li diria: Avans que els meus fills pren-

: Blanca!! Blanca!!! :

me a mí. Ai, pero, mellor que ens prenguéis a tots. I ell no ve. I si ell no la pot veure viva quin trastorn Deu meu. Jo no puc sostenir-lo. *Plora.*

MARGARIDA

Si es aixís, si Deu te demana la nena serà per a fer de elia un àngel. Un àngel en un altre fill, Ell te concedirà i Deu et retornarà la filla que no t'abandonarà mai mes. Diu que realment els del cel ens veuen, si no fos aixís, el cel no fora cel.

MARIA

Es cert. Si un fill no hi trovés la seva mare, amb qué pot substituir les seves besades?

MARGARIDA

Els besos de una mare son bocíns del cor. I el cor de una mare es com el cor del bon Deu, de aqueix Deu amorós i gran qui diu: «Donau-me un hostatge d'amor en vostra casa que jo us el retornaré etern en el meu cor.» Deu com es beatitut, fa que el fill vegi a la seva mare.

: J . P u i g i B o s c h :

MARÍA

Pero, la mare no veu a ella.

MARGARIDA

També sent l'enyorança que es el sentiment mes diví i mes espiritual; ditxós de aquell que sab enyorar-se. I per l'esperança de tornar a haver el fill ni la mort la espanta.

FELICIANA

Tú sempre tens paraulas que infonen consol. Veus, si tu no fosis lliure. Are jo estaria sola. Jo moriría de pena. Veus que gran tens el cor. Ets una germana, una monja de la caritat que portes una creu en el pit que mai ningú veurá alletar un infant, pero, el fas creixer mes que si l'alletesis perque li dones el teu cor que tens als llabis, a les mans, en tota tú, que ets tota cor. Un cor bo no viu mai tot sol, tot-hom el cerca, tot-hom el veu, tot-hom el sent, es com el perfum de les flors, ningú el veu, pero, tot-hom l'endevina i l'estimen. Tú, Margarida, ets la suavitat de l'amor en les

: Blanca!, Blanca!!! :

oportunitats mes escaientes. Sense tú, jo no podria amb aqueixa nit terrible que per no esflorar la alegría de la nena he de reprimir el meu plor i necessitant estar al costat de Blanca no hi vaig per no fer dalir la nena. *Plora abundantament. Se sent tornar la nena.*

MARIA

No ploris aixís que la nena ve i es sorprendrà.

VIRGINIA

Ja está, mamá, ja está. Anem a porsar-lo.. Tampoc me deixarás preguntar a Blanca qué es el que vol? Vull dir-li que el Reis la veurán que els demani la mercé de que la curin. Que totes les nenes me diuen: I Blanca? I Blanca? Jo no sabia que dir per que no sabs els dies que fa que no la he vista.

Aixís parlant, surten del salonet i van a deixar al balcó la carta preparada per als Reis. Ja quasi fora, ordena a la doncella.

Encengui be la fogaina.

Les amigues han encés el fanal que porta la nena. Al ser

: J. P u i g i B o s c h :

fora obre la doncella la ventalla i l'escoltilló de la del escalfa panxes, al moment entren dos ocells de nit enlluernats per la llum volen aixelabrats per la casa.

Doncella espantada i supersticiosa

Ai!! Mira, es la mort que entra. Han sentit flaire de mort i ja son aquí... Ai Deu meu, que no ho vegi la senyoreta. *Espantada fa aire amb un tovalló espantant els ocells que volen bojament.* Aí, ja tornen! Ja son aquí! Aí, fugiu maleits ocells..! Ara! Ja son fora...

En la seva tribulació ha tombat les flors dels pitxerets i tot es un renou. Al moment de surtir els ocells entren totes.

FELICIANA

Neus, qué es aixó? Tot overt. I tú estás acalorada. Qué es el que et passa?

DONCELLA

Res, senyoreta, res.

FELICIANA

Pero no m'enganyi.

DONCELLA

Sí, senyoreta, es que no no's volia encendre el foc...

: Blanca!! Blanca!!! :

Totes queden extranyades pero confiant que no ha sigut res de importancia.

VIRGINIA

Mamá, are anem depresa que vull anar al llit. Sopem. Digués al papá que no l'espero perque els Reis no'm trovesin despesta. Tú dona-li la besada meva.

FELICIANA

Be, nena, estigues tranquila que la mamá vetllará a Blanca i aixís que els Reis hagin passat ja et cridaré.

VIRGINIA

Ai, sí, mamá, que contenta estaria si els pogués veure a encare que fos de lluny estant.

FELICIANA

Dorm sense ansia que la mamá ja sabs que mai te ha enganyat. Quan el papá arri-
vi també li donaré el teu encàrreg. Ves, nena, ves a descansar.

Besa a la seva mamá i a les senyores despedint-se. Una doncella de cambra se la emmena al llit. Una altra ultima el sopar.

: J . P u i g i B o s c h :

MARÍA

Quin àngel tens, Feliciana...

FELICIANA

Per xo amb tanta pena veig que obren
les ales i prenen el vol.

DONCELLA

Senyoreta, quan li placia.

FELICIANA

Are. Cuiti.

Feliciana ofereix el lloc a les amigues.

Seieu si us plau. Aquí, aquí.

*En començar un sopar sobri, pero elegantíssim, un
sopar model, acaba el quadre.*

QUADRE III

LA NOVÍSSIMA ESPASA

Cambra petita i gentilíssima de una infant; es olorosa i tota blanca de castedat. Es veu el llit de ella: un llit de monja clarissa, pero, amb totes les comoditats, te un pavelló carmesí com el de un trono de regina, unes butaques al costat del llit, un tecedor minúscol on hi acampa una Verge preciosa de mare sobre els accessoris de ella per a abillar-se. A l'esquerra un balcó tancat i amb unes sutilíssimes cortines descorregudes. En una de les butaques es veu roba de la nena. En el llit la nena dorm. Una llum zenital il·lumina l'escena. Es una llum mesquina, una llum d'estels que porta la son i fa companyia. Al cap de uns moments se desperta i se incorpora.

Ai, la mamá no'm crida i em sembla que he dormit molt... La claror no entra... Oh, pero, si crido que em vinguen a vestir i es fosc i tots dormen?.. No, la mamá deu vet-l'lar. No, no'm vull moure. Pero i si m'ha cridada i jo no ho he sentit?.. *S'asseu al llit.* No, no: me sembla que es fosc, pero, tant se val. No mes arribaré fins a la finestra i miraré una mica... Ja no faré sorroll. Miraré una mica per veure que m'han portat els

: - *B l a n c a ! ! B l a n c a ! ! !* :

Reis que potser ja haurán passat. I si em veuen?.. No. I si la mamá me sent?.. Ca. Ja aniré de puntetes. No'm sentirá ningú.

Palpa i pren uu saltzellit que se'l posa lentament, devalla i trova unes sabates a posta.

A veure la porta. No, no, la mamá no ha vingut. *Obre el balcó poc a poc.* Encare es fosc, pero, el día no es lluny, les estrelles van minvant i els ocells se remouríen si no fos l'hivern. Ai, quin fret. Pero, a veure els balcóns de les veïnes. Oh, quin fret. A veure. *Surt un moment.* Oh si tots son plens de coses. La mamá no m'ha dit res. Es que la mamá s'haurá dormida. Vaig a cridar-la jo mateixa. Pero, i si s'espanta. No... no... La mamá no te por. Pero no mes per veure si els Reis a mi m'han portat també ja les coses i m'entornaré al llit fins que sía clar. *En el capsal hi ha un portell de sortida secreta i la obre escoltant.* No sent res. Me'n vaig a veure qué.

Mutació rápida d'escena. Apareix una sala opulentíssima. Al fons la porta de entrada. A un costat els balcóns tot es ple joguines de tot gust i de riquesa. Al mig, sospesa entre blondes i coberta de uns tuls una nena morta: es Blanca. Está voltada de nades i lliris de neu. Al capsaler crema una llantia i als peus dues

: J. P u i g i B o s c h :

tremolen quietament. De vora la morta veïllen la mare i les amigues. Se sent soroll de la nena que ve.

Doncella entrant

Ai, senyoreta, la nena està desperta i vé!

FELICIANA

Deu meu, qué ve a fer? Els Reis! Els Reis!!

MARIA

Tanca la porta. Ve per va veure els Reis. Ella haurá estat desperta tota la nit.

FELICIANA

Plorant

No, deixem-la; que el que jo ni li puc dir que els Reis li mostrin.

Elles es retiren en un angle de la habitació espiant rera unes astors. Al cap de uns moments entra la nena; obre la porta i treu el cap, després entra, en veient que no hi ha ningú.

Ai, mireu que coses! Com que so bona, mireu els Reis que m'estimen. La mamá els haurá dit que l'estimo molt. *Va entrant.* I han deixat llum... El fanal i la carta son fora. Será que volien llanties? Quí sab si s'hau-

: Blanca!! Blanca!!! :

rán recordat de Blanca? Pero mira, mira quantes flors m'han portat. Un altre bebé! *Admirant la nena morta.* Que hermós es, que preciosa!.. Oh!.. Te els ulls tancats i els cabells com els de Blanca!.. que preciosa es!.. O i que be jugarém!.. quan Blanca la vegi... pero, no la veig prou be... Per qué hi hauran posat tantes taules i tantes flors? Será pot ser perque saben els Reis que a mi m'agraden molt, pero i els llums, aquestes llanties, i are? Será que la mamá els haura encés per a veure el camí? No, no, si la mamá no necessita de llum, o qué serán per als Reis i per a que prenguesin repós a casa? No, si son llums tristos i la festa es alegre. Vaig a obrir la balconada pero, ah, si la mamá me sent, me renyará... A veure... *Escolta.* Tots dormen. No se sent res... Bah... bah... Una mica mes de llum per veure la nena.

Obre el balcó i posa una cadira ran el cap de la nena morta i queda acarada amb ella.

Ja tinc llum... Es clar. *Puja a la cadira.* Oh que es hermosa!... Sembla de carn. *La toca.*

: J . P u i g i B o s c h :

I a els ulls tancats i flonjos. *La nena s'horroritza; compren que no es una nina. Els llabis morats i humits...! Esglaida i cridant esclata en un plor copiosíssim.*

Blanca!! Blanca!!! Blanca!!!! Mamá!!!
Mamá!! Blanca es morta!

Acuden tots. La mare es llenca sobre la nena i l'amor de tots no es prou per a consolar-la que plora amb un desconsol mes dur que una pena. Amb el pes de ella i la nena perden l'equilibri els cavallets que sosteníen la morta i cau tot per terra.

L'esglai es intèns, les llàgrimes son tenyides de sang. Entra el dia amb una claror breu de albada, l'aire de gener mou els astors per sobre aquells moments de terribilíssim calvari.

Sería molt oportú que al representar una obra de ESCENA BLANCA se insisteixi al públic se assabenti de ella, oferint-li convenientment.

AQUEST OP. III FOU ESTAMPAT EN ELS
OBRADORS DE LA NUEVA BALEAR
PALMA DE MALLORCA 22 DE
JULIOL DE 1924

